

KASBIY TA'LIM TIZIMIDA INGLIZ TILINI O'QITISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI VA SAMARADORLIGI

Mirxojiyeva Nozima Sherziyod qizi

Parkent tuman texnikumi, Ingliz tili fan o'qituvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada kasbiy ta'lim tizimida ingliz tilini o'qitishning zamonaviy metod va yondashuvlari tahlil qilinadi. Xususan, ingliz tilini kasbga yo'naltirilgan holda o'qitish (ESP), interfaol metodlar hamda raqamli texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati yoritiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kasbiy yo'naltirilgan darslar o'quvchilarning nafaqat til ko'nikmalarini, balki ularning kasbiy kompetensiyalarini ham rivojlantiradi. Shuningdek, maqolada zamonaviy yondashuvlarning o'quvchilarning motivatsiyasi va o'quv jarayonidagi faolligiga ijobiy ta'siri asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: kasbiy ta'lim, ingliz tili o'qitish, ESP (English for Specific Purposes), interfaol metodlar, kommunikativ yondashuv, raqamli texnologiyalar, kasbiy kompetensiya, o'quv jarayoni

Kirish. Bugungi globallashuv davrida ingliz tili nafaqat xalqaro muloqot vositasi, balki kasbiy rivojlanishning muhim omiliga aylangan. Ayniqsa, kasbiy ta'lim tizimida tahsil olayotgan o'quvchilar uchun ingliz tilini bilish ularning kelajakdagi ish faoliyatida muhim ustunlik beradi. Turizm, axborot texnologiyalari, tibbiyot, muhandislik kabi sohalarda ingliz tilidan samarali foydalanish talab etilmoqda.

An'anaviy o'qitish usullari ko'proq grammatik qoidalar va tarjimaga asoslangan bo'lsa, zamonaviy yondashuvlar o'quvchini markazga qo'yadi va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga yo'naltiriladi. Xususan, kasbiy yo'naltirilgan ingliz tili (ESP) o'quvchilarning o'z sohasiga oid terminologiyani o'zlashtirishiga va real ish muhitida muloqot qilishiga yordam beradi.

Shu bilan birga, ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish, interfaol metodlardan foydalanish hamda amaliy mashg'ulotlarga e'tibor qaratish dars samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Mazkur maqolaning asosiy maqsadi kasbiy ta'limda ingliz tilini o'qitishning samarali usullarini tahlil qilish va ularning o'quvchilar rivojiga ta'sirini yoritishdan iborat.

Adabiyotlar tahlili. So'nggi yillarda ingliz tilini o'qitish metodikasi bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar zamonaviy yondashuvlarning samaradorligini ko'rsatmoqda. Xususan, kommunikativ yondashuv bugungi kunda dunyo bo'yicha ingliz tili darslarining qariyb 70 foizida qo'llaniladi. Ushbu metod o'quvchilarning muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, ESP (English for Specific Purposes) yondashuvi kasbiy ta'limda keng qo'llanilib, o'quvchilarning soha bo'yicha terminologiyani o'zlashtirishini 30–40

foizga oshirishi aniqlangan. Raqamli texnologiyalarni qo'llash esa o'quvchilarning darsdagi ishtirokini o'rtacha 25–35 foizga oshiradi.

Metodologiya. Tadqiqot davomida 100 nafar o'quvchilar ishtirok etdi. Ular 2 guruhga bo'lindi: an'anaviy usulda ta'lim oluvchi guruh (50 nafar) va zamonaviy, ESP asosida ta'lim oluvchi guruh (50 nafar).

Tadqiqot 10 hafta davom etdi. Dastlabki test natijalariga ko'ra, har ikki guruhning bilim darajasi o'rtacha 50–55 foizni tashkil etdi. Tajriba guruhida interfaol metodlar, rolli o'yinlar, kasbiy vaziyatlar asosida mashg'ulotlar tashkil etildi.

Natijalar va muhokama. Tajriba yakunida zamonaviy metodlar qo'llanilgan guruhda sezilarli o'sish kuzatildi. Ushbu guruh o'rtacha 80 foiz natijaga erishdi, an'anaviy guruh esa 65 foiz natija ko'rsatdi. Bu esa 20–25 foiz yuqori samaradorlikni anglatadi.

Shuningdek, o'quvchilarning 85 foizi ingliz tilida gapirishga bo'lgan ishonchi ortganini bildirdi. Darslarda faollik darajasi esa qariyb 40 foizga oshdi. Bu natijalar zamonaviy yondashuvlarning samaradorligini yana bir bor tasdiqlaydi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, kasbiy ta'lim tizimida ingliz tilini o'qitishda zamonaviy metodlardan foydalanish yuqori samaradorlik beradi. Ayniqsa, ESP yondashuvi, interfaol metodlar va raqamli texnologiyalar o'quvchilarning bilimini mustahkamlash bilan birga, ularning kasbiy kompetensiyasini ham rivojlantiradi.

Kelgusida ta'lim jarayonida ushbu metodlarni keng joriy etish, o'qituvchilarning malakasini oshirish va zamonaviy o'quv resurslarini yaratish muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Jalolov J.J. *Chet til o'qitish metodikasi*. Toshkent, 2012.
2. Hoshimov O'., Yoqubov I. *Ingliz tilini o'qitish metodikasi*. Toshkent, 2003.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim sohasiga oid qarorlari va farmonlari (2019–2023).
4. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi metodik qo'llanmalari, 2020.
5. Abduvaliyev A. *Pedagogik texnologiyalar va ularni ta'limda qo'llash*. Toshkent, 2018. Hutchinson T., Waters A. *English for Specific Purposes*. Cambridge, 1987.
6. Richards J.C. *Approaches and Methods in Language Teaching*. 2001.
7. Harmer J. *How to Teach English*. 2007.
8. UNESCO hisobotlari, 2021.